

Uwaga słuchowa - przetwarzanie słuchowe

Co może świadczyć o tym, że dziecko ma nieprawidłowe przetwarzanie słuchowe:

- * Dziecko ma trudności z rozumieniem dłuższych, złożonych poleceń ustnych.
- * Często prosi o powtórzenie pytania, wypowiedzi.
- * Dźwięki z otoczenia łatwo odwracają jego uwagę.
- * Nie potrafi dłużej utrzymać uwagi na zadaniu.
- * Ma trudności z rozumieniem mowy, gdy w otoczeniu jest szum, gwar lub hałas.
- * Przy dobrych możliwościach intelektualnych ma trudności w uczeniu się (trudności z nauką czytania, pisania, z nauką języków obcych).
- * Dziecko chorowało na przewlekłe wysiękowe zapalenie ucha środkowego lub wielokrotnie na ostre zapalenie ucha, miało lub ma przerośnięty migdałek gardłowy.
- * Słabsza pamięć słuchowa (trudności z zapamiętaniem i powtarzaniem usłyszanych informacji).
- * Problemy z zapamiętaniem sekwencji dźwięków (np. tabliczka mnożenia, nazwy miesięcy itp.)
- * Mylenie podobnie brzmiących słów.
- * Problemy z nauką języków obcych.

Jakie mogą być przyczyny nieprawidłowego przetwarzania słuchowego?

- * Częste i przewlekłe infekcje, zapalenia ucha środkowego; którego efektem jest obecny przez dłuższy czas nawet niewielki niedosłuch przewodzeniowy
- * Urazy głowy;
- * Wcześnieactwo;
- * Niedotlenienie w czasie porodu;
- * Genetyczne dyspozycje.
- * Braku właściwej stymulacji układu słuchowego we wczesnym dzieciństwie na tle zaniedbań wychowawczych.

Co oznacza nieprawidłowe przetwarzanie słuchowe?

- * Zaburzenia przetwarzania słuchowego ma miejsce w centralnej, nerwowej części układu słuchowego i objawia się niewłaściwym przetwarzaniem bodźców słuchowych a nie zaburzonym słyszeniem samym w sobie. Mózg osoby z tą dysfunkcją nie potrafi rozpoznać i interpretować dźwięków mowy, występują problemy z komunikowaniem się. Słyszenie centralne- na poziomie mózgu –zadaniem mózgu jest odpowiednie przetworzenie i zinterpretowanie informacji.
- * Możemy powiedzieć, że słyszymy mózgiem, a ucho jest ważną ale tylko częścią układu słuchowego.
- * Zaburzeń przetwarzania słuchowego nie można mylić z wadą słuchu fizjologicznego czyli ubytkiem słuchu. U dzieci z zaburzeniami przetwarzania słuchowego zarówno słuch odbiorczy jak i przewodzeniowy są prawidłowe.

Kiedy rozpoznaje nieprawidłowości w zakresie przetwarzania słuchowego?

Zaburzenia przetwarzania słuchowego rozpoznaje się w przypadkach w których co najmniej jedna z poniżej przedstawionych wyższych funkcji słuchowych jest zaburzona:

- * Lokalizacja źródła dźwięku

- * Różnicowanie dźwięków, w tym dźwięków mowy
- * Rozpoznawanie wzorców dźwiękowych
- * Analiza czasowych aspektów sygnału dźwiękowego
- * Umiejętność rozumienia mowy zniekształconej
- * Umiejętność rozumienia mowy w obecności sygnału zagłuszającego (rozumienie mowy w hałasie)

Jakimi testami przeprowadzane jest przesiewowe badanie uwagi słuchowej (przetwarzania słuchowego)?

Wykonujemy:

- * Przesiewowe badanie słuchu (audiogram) – sprawdzamy czy słuch obwodowy prawidłowo funkcjonuje- badanie wymaga współpracy dziecka
- * Test DDT polski test rozdzielności słyszenia (test uwagi rozproszonej)- składa się z 20 sekwencji składających się z dwóch różnych par cyfr (od 1 do 10) prezentowanych w tym samym czasie do obu uszu. Zadaniem dziecka jest powtórzenie wszystkich usłyszanych cyfr

Test ocenia integrację informacji płynącej z obu uszu oraz transfer informacji pomiędzy obu półkulami mózgowymi (sposób przekazywania informacji pomiędzy półkulami mózgu).

- * Test rozumienia mowy w szumie- prezentowane są dziecku jednosylabowe słowa na tle szumu. Zadaniem dziecka jest powtórzenie usłyszanego słowa.
- * FPT przesiewowy test różnicowania sekwencji częstotliwości- polega na prezentacji dziecku 20 sekwencji złożonych z trzech następujących po sobie dźwięków, które różnią się częstotliwością (dźwięk niski, dźwięk wysoki). Zadaniem dziecka jest określenie, w jakiej kolejności zostały zaprezentowane dźwięki (np. wysoki- niski- niski ; niski-niski- wysoki)
- * GDT ocenia zdolność wykrywania przerw między bodźcami słuchowymi.

Jak pomóc dziecku z nieprawidłową uwagą słuchową w szkole?

- * W miarę możliwości zredukować w domu i szkole szumy i hałasy.
- * Stosować krótkie, proste polecenia i instrukcje słowne.
- * Kontrolować, czy dziecko rozumie wydane ustne polecenia i instrukcje.
- * Kilkakrotnie powtarzać ustne polecenia, pytania i dawać dziecku więcej czasu na reakcję.

Ćwiczenia słuchowe powinny zawierać następujące elementy:

- * Czas trwania dźwięków(krótko –długo)
- * Ilość nadawanych sygnałów akustycznych (ile?)
- * Tempo nadawanego sygnału akustycznego (szybko-wolno)
- * Natężenie dźwięku (wysoko- nisko)
- * Lokalizację źródła dźwięku
- * Rytm

Przykładowe ćwiczenia:

- * Ogólnie –zabawy i ćwiczenia rytmiczne z udziałem muzyki.

- * Co przesypuję –terapeuta lub rodzic przesypuje różne substancje np. groch, piasek, makaron, kasze, ryż –zadaniem dziecka jest przesypywanie.
- * Co ukrywam w pojemniku? (w pojemniku ukryte są różne przedmioty np. kamień, moneta, piasek-dziecko ma odgadnąć co jest w środku).
- * Jaka to melodia ? Trzeba zanucić dziecku znaną mu piosenkę jego zadaniem jest odgadnąć jaka to była piosenka.
- * Gra w piłkę –zadaniem dziecka jest rzucanie piłki do tej osoby, która wyda dźwięk, w chwili wydawania dźwięku dziecko stoi tyłem do uczestniczących w zabawie osób lub ma zasłonięte oczy.
- * Zabawa w chowanie przedmiotu- zadaniem dziecka jest odszukanie przedmiotu na podstawie wydawanego przez niego dźwięku –np. tykający zegar, grające radio itp.
- * Zabawy z różnicowaniem dźwięków pod względem natężenia.
- * . Codzienne czytanie dziecku krótkich, kilkudzaniowych tekstów i zadawanie do nich szczegółowych pytań.
- * Tworzenie zdań pojedynczych rozwiniętych i zadawanie pytań do każdego członu zdania np. Wczoraj po lekcjach Franek przyszedł do kolegi z pierwszej klasy z książką o podróżach. pytania: Co zrobił Franek? Do kogo przyszedł? Kiedy? Co przyniósł? Jaką książkę przyniósł? Do której klasy chodził kolega Franka?
Takie ćwiczenie należy powtarzać wielokrotnie w ciągu dnia.

W ramach terapii stymulujących funkcje słuchowe wskazane są treningi słuchowe prowadzone przez terapeutę (po wcześniejszej pogłębionej diagnozie wyższych funkcji słuchowych i najlepiej po konsultacji z lekarzem audiologiem) przy użyciu specjalistycznego sprzętu – np. Metoda Tomatisa, Johannesesa, Warnkego , Neuroflow.

Opracowanie Anna Celeda -surdopedagog